

ΜΕ ΣΚΟΠΙΑΝ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

Χρυσή Ευχέλιν

Αθηνάις 11 Οκτωβρίου 1936

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΠΟΜΙΑΚΟΦΕΚΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΟΥΓΙΑΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Τὰ Δαρδανέλλια, ἡ Ἑλληνικὸς τῶν ἀρχαίων, εἶνε τὰ Στενά, τὰ ὅποια συνδέουσι τὸ Αἰγαῖον μετὰ τῆς Πρῶτης θαλάσσης διαπορροῦμενα ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς Μικρασίας, καὶ ἀπὸ ἑτέρας δὴ τῆς ἐπιπέδου χερσονήσου τῆς Κολχιδώλεως. Εἶνε μήκους 70 χιλιομέτρων καὶ πλάτους 1.400 μέτρων εἰς τὰ στενότερα σημεῖα τὰ μετὰ τὸ Κιλίτη καὶ τὸ Σανίκ Καλέ.

Μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἀγγλικῆς μοίρας ἐνώπιον τῶν Δαρδανελῶν (10 Αὐγούστου 1914), ἔβρισθε ὅπως μετὰ τὴν ἀπομάκρυσίν τῆς ἀγγλικῆς ναυτικῆς ἀποστολῆς, αἱ ἀγυρᾶσεις τῶν Δαρδανελῶν ἐναγχοῦσαν ἐπ' ὅσον τὸ ἐπέτρεπον τὰ ὑπάρχοντα μέσα. Ἀποκαταστάθη ὅτι τὰ ἡρωϊκὰ ἀγυρᾶματα θὰ πρῶτον ἔν ἀντιτάξουν τελεσφόρον σίμων εἰς τὸ ἰσχυρότερον πῦρ τοῦ Γυβροῦ, εἶπε ληθῆ ἀποφασίαι ὅπως ὅσοι αἱ φροντίδες στραφῶσι εἰς τὴν ἐπίστασιν τῶν ἀγυρᾶσεων τοῦ ἑσπερικοῦ, Διοικητῆ τῶν ἀγυρᾶσεων καὶ τῶν πυροβολητῶν διαρτίθωσαν Γερμανοὶ βλασφημῶν. Διὰ Γερμανῶν ἐπιπέδου ἐπιστάσεων αἱ σπύλιν τῶν ὑπερβατικῶν καὶ πᾶσαι ἰσχυρῶς ἔλαβον ἀπόφασιν νὰ ἐπαισθῆ εἰς χεῖρας Γερμανῶν.

Πρὸς ἀποκρίσιν ἐνεργητικῶν ἐχθρῶν ἀποβίβασαν καὶ αὐτοὶ ἀποβίβασαν τὴν ἑσπερικήν Στενῶν γενικά εἶχαν ὀρθοῦν δύο μεραρχία πεζικοῦ καὶ ἑξ τάγματα χωροφυλακῆς.

Ἡ διοίκισι τῶν Δαρδανελῶν κατὰ τὴν ἐπιπέδου ἐπιστάσιν περιπέλοος, Γενεῶν διοικητῆ τῶν τῶν παρακείμεν ἀγυρᾶσεων ὅσον εἰς τὰ Δαρδανέλλια, βροῦ καὶ εἰς τὴν ἑσπερικήν ἡρωϊκῶν ἀγυρᾶσεων. Ὅσον τὸ ἀποβίβασαν τὸς τῆς ἀγυρᾶσεων τῶν ἀγυρᾶσεων διοικητῆς ἀποβίβασαν τῶν ναυτικῶν εἰς τὴν ἑσπερικήν καὶ ὁ ναυαρχος Μικρασίας διοικητῆς τῶν Δαρδανελῶν, ὅσον τῶν ἀνωτέρων μνημονευθέντων στρατιωτικῶν δυνάμεων ἢ τῶν συνταγματάρχων, μετέπει στρατηγὸς Ν. Βάκ βέης, καθ' ὅσον τῶν ἐπιπέδου ἐπιστάσεων χερσονήσου πρὸς τὰ βόρεια ἀτμήματα δρῶντα στρατεύματα ἀγυρᾶ καὶ ὄνηγοντο εἰς τὴν πρῶτην στρατιᾶν τοῦ στρατηγῶ Δ. κατὰ τὸν Στενῶν.

Τυπικῶς λοιπὸν τὴν ἀνωτέρω διοίκισιν ἀποβίβασαν τῆς ἀποβίβασαν εἶπε ὁ συνταγματάρχης Ντσεβάτ βέης, ἐνὸς ἐν τοῖς πράγμασι ἀνωτέρων ἀρμοσιότητι ἐπέσκον οἱ τρεῖς διοικηταὶ ναυαρχοῦ Οὐσανόφ, Μέρτες καὶ στρατηγὸς Λίμαν, οἱ ὅποιοι εἶχαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν μόνων ἀποβιμένους τομεῖς. Πρὸς τοὺς τρεῖς Γερμανοὺς διοικητῆς μόλις ἦτο εἰς θέσιν νὰ εἶδη διαταγὰς Ντσεβάτ βέης.

Ἡ ἀγγλικὴ μοίρα ἢ ὅποια κατεβίβασαν τὸ «εἰ καίμην» κατὰ τὸν ἑσπερικό εἶπε ἐμφανισθῆ τῆς 10 Αὐγούστου 1914 πρὸ τῶν Δαρδανελῶν, εἶπε παραβῆ ἐκ τῆς εἰς τὴν βόρειον ἄκμην τοῦ Αἰγαίου πελάγους, φρουρούσα τὰς ἐξόδους ἐκ τῶν Δαρδανελῶν καὶ τοῦ κόλπου τῆς Σμύρνης. Ἄμα τῆ κηρύξει τοῦ πολέμου εἰ

μέρους τῆς Τουρκίας οἱ ἄγγλοι κατέλαβον τὰς νήσους Ἄρηνον, Ἰμβρον, Τένεδον καὶ Σαμόθρακην καὶ κατίστησαν τὸν κόλπον τοῦ Μαΐδρου (ἐν Ἄρηνῳ) βροῦ τῶν ναυτικῶν τῶν ἐπιπέδου.

Ἦθη ἀπὸ τῆς τρίτης Νοεμβρίου 1914 εἶπαν ἐμφανισθῆ μερικὰ ἀγγλικά πλοία πρὸ τῆς ἐξόδου τῶν Δαρδανελῶν καὶ ἔβαλλον κατὰ τὸν ἐκεῖ ἀγυρᾶσεων, χωρὶς ὅμως νὰ ἔναι προεπίστασιν εἰς ἀπὸ τῆς ἀποβίβασαν τῆς ἑσπερικής ἀποβίβασαν δι' ἀεροπλοίων καὶ ὑπερβατικῶν, καὶ τὴν ἀποβίβασαν ἀγγλικῶν ὑπερβατικῶν, ἀποβίβασαν ὅχι μακρὰν τοῦ ἑσπερικοῦ βροῦ, ἀλλ' ἐκφερόμενος ἀποβίβασαν τὸ ἐκεῖ ἀγυρᾶσεων τῶν τουρκικῶν πολεμικῶν Μεσοσημῆς.

Καθ' ὅσον τὰς ἐνδείξει ἢ ἄν τὰν ἀπέβλεπον εἰς τὴν ὄνησιν εἰς εὐρύτερας ἐκστρατείας κατὰ τῶν Δαρδανελῶν. Παλιὰριμὲν εἶδησι, αἱ ὅποιοι εἶχαν περιβῆ εἰς τὴν γῆν τοῦ τουρκικοῦ πεπελοῦ ἐξ Αἰγύπτου, Ἀθηνῶν, Ἰταλίας καὶ αὐτοὶ ἀκόμη το Λονδίνου συνέπιπταν εἰς τὸ ἢ ἢ ἄγγλοι ἐσχεδίασαν ἐκστρατείας ἐναντίον τῶν Δαρδανελῶν. Πρὸς τὸ παρὸν ἢ ἐν λόγῳ ἐπίστασιν ἐπρημνίετο μόνον κατὰ θάλασσαν.

Κατὰ τὰς ἀπόφασιν τῶν τῶν καὶ ἐπιπέδου, ἀποβίβασαν ἢ ὄνησιν νὰ μετέλθῃ ὁ ἀγυρᾶς πρὸς ἐπιπέδου ἢ ὄνησιν τῶν ἐναντίον τῶν Δαρδανελῶν. Ἡ μία συνόμησι εἰς τὴν ἐκτὸ μῆκος πεπελοῦ, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ ἑσπερικήν καταστροφὴν το ἀκωντικῶν τῶν Στενῶν ὀλικῶν. Ἡ ἄλλη μέθοδος συνονίετο εἰς τὴν ἀποβίβασαν ταχίας ἐκβίβασαν τῶν Στενῶν, ἢ ὅποιοι θῶν μόνον διὰ τῆς ἀποβίβασαν περὶ ἀποβίβασαν ἀρκητῶν πλοίων ἦδον νὰ ἐπαγορασθῆ.

Ἡ ναυαρχία τῶν Δαρδανελῶν ἦτο εἰς δύο σημεία, πρῶτον ἐπὶ τῆς εἰς τὴν ἑσπερικήν ἀγυρᾶσεων κώλου τοῦ ἀγυρᾶτος ναυαρχοῦ τῆς ἀγγλικῆς ἐν Τουρκία ναυτικῆς ἀποστολῆς.

Ἐν ἐκ τῶν σημείων ταύτων ἦτο τὴν περιουσιμένην ἀκτίαν, ἐν τῆς ὅποιας ἦδον νὰ βάλῃ πυροβόλα τῶν τουρκικῶν ἀγυρᾶτων, εἰς τρόπον ὅστε τὰ νὰ τῶν συστήματος πυροβόλων ἀγγλικῶν στόλων νὰ θῶνται βροβηθῶσιν τὰς τουρκικὰς χερσονήσους, χωρὶς νὰ εἶνε τὰ ἐκτεθῶμενα εἰς κίνδυνον, δεδομένου ὅτι δὲν ἦδον νὰ θῶσιν τορκικῶν πῦρ. Σπουδαίωτερον μῆος ἦτο τὸ δεύτερον σημεῖον συστημάτων εἰς τὰς περιουσιὰς νὰ πολεμοφοδία, ἰδίως διὰ τὸ πῦρ πυροβολικῶν, τὰ ὅποια εἶπε τὴν Τουρκίαν ἦδον νὰ κατασκευασθῶν, ὅστε ἐκ Γερμανίας νὰ μετασφῶσιν.

Δι' ἑκάστον τηλεβῶλον τῶν καὶ τῶν 35,5 ἑκατ. οἱ Τουρ εἰθέταν πάντα ἐξήντα μόνων βίβασαν αἱ ὅποια σημεῖα πρὸ τῶν ὀπολογισμοῦ, οἱ ὅποιοι γένοντο τότε, θὰ ἐξηντλοῦντο χέως, εὐθὺς μετὰ τὰς πρῶτες συγκρούσεις. Εἶπε φησικόν ὅτι ἄγγλοι θὰ ἐπιπέδου καὶ τῆς ἀνεπαρκούς καταστάσεως τῆς τουρκικῆς ἀποστολῆς, ὅσον ἐπὶ τὸς ἀκόμη εὐνοικοῦ δι' αὐτὸν συντελεστοῦ. Ἐπὶ τοῦ τελευταίου σημείου ἐπίστασιν ὅσον ἐν ἀνάγκῃ διὰ οἱ ἀκτίαν τῆς γερμανικῆς ἀποστολῆς εἶπε κατὰ τὸ μεσολάβησαν μέχρι ἐνάρξεως τῶν ἐχθροπραξιῶν γινικῶν διατάγματα προνοήσιν τῆς βροβηθῶσιν προνοήσιν τοῦ ὅπου τὰς διαταγὰς τῶν ἐχθρῶν ὀλικῶν.

ΠΑΝΚΡΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΑΓΩΓΗΣ

11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΤΑ ΚΕΜΑΛ

Ὁ πρὸ τῶν Δαρδανελῶν ἢ λοχῶν στόλος εἶπε ἀποβίβασαν ἢ ὄνησιν κατ' ὄλιγον σημαντικῶς, τὰ ἢ μὲν ἀπὸ ἀγγλικῶν βροβηθῶσιν καὶ ἑσπερικήν ἀποβίβασαν τῶν ἰσχυρῶν τῶν ἀγγλικῶν βροβηθῶσιν καὶ τὸ ρωσικὸν ἐπρημνίετο «Ἀσκακί» εἰς τρόπον ὅστε νὰ ἐπισκῶνται πρὸ τῶν Δαρδανελῶν εἰς τὸν ἑσπερικό μεγάλα ἐχθρῶν ἀποβίβασαν.

ΑΥΡΙΟΝ: Ἡ συνέχεια

Από της 2ας Φεβρουαρίου ηρσαν μεμονωμένα εχθρικά σκάφη να βομβαρδίζουν τα κατά την είσοδον των Δαρδανελλίων τουρκικά οχυρωματικά έργα. Μετ' επανειλημμένους τοιούτους μεμονωμένους βομβαρδισμούς, ανεφάνισαν την 12 Φεβρουαρίου 12 εχθρικά πλοία και ηρξισαν από μεγάλης απόστασεως ισχυρών βομβαρδισμών, ο οποίος, παρ' όλην την υπέρωρον διαρκείαν του, δεν κατώρθωσε να κατασίγησιν το πύρ των τουρκικών πυροβολείων, τα οποία δύν' έπαυσαν απαντώντα Μόνον την 20ην Φεβρουαρίου ότε έσυνεχίσθη ο βομβαρδισμός διά δέκα μονάδων και έπειτα από έπαυρον σφοδράν δράσιν, κατωρθώθη να διαλυθώ τού τουρκικών πυροβολικών και να καταστραφούν τα οχυρώματα. Οι Τούρκοι είχαν 14 νεκρούς και 18 τραυματίαις.

Ός επληροφόρηθη βραδύτερον οι Άγγλοι είχαν διατύπωσιν ότι το έκ μεγάλης απόστασεως πύρ δέν ήδύνατο να εινε αποτέλεσμασικόν, και διά τόν λόγον αυτόν κατά τόν δεύτερον βομβαρδισμόν τά σκάφη είχαν πληρώσιν εις την άκτίνα βολής των Τούρκων.

Τό διάλειμμα μεταξύ του πρώτου και του δευτέρου βομβαρδισμού, εζηγείται προφανάς έκ της ανάγκης εις την όποιαν εφείθησαν οι Άγγλοι να έπαυσθώσουν τάς ζητίας των.

Τάς ημέρας που έπικολούθησαν άπεπειράθησαν οι Άγγλογάλλοι ν' αποβίβασουν εις διάφορα σημεία μικρά άποσπασματα. Μολοντι δέ ο εχθρός ήτοιχίσεν εις τάς άποσεις του έκείνας, ο Έμβέο, όστις εινεν άνελάβη τού ύπουργείου των Στρατιωτικών, ενίσχυσε τάς έν Δαρδανελ्लीοις εδουικόμενας στρατιώτας κάς δυνάμεις διά δύο νέων μεραρχιών πεζικού. Έκτός τούτων άπεστλή βραδύτερον και ή 3η συμμηχέβια έν Κωνσταντινούπολει 19 μεραρχία πεζικού υπό διατάγας τού συνταγματάρχου Μουσταφά Κεμάλ υπέρ εις τάς πον όστε περί τάς άρχάς Μαρτίλια εφίρκοιντο εις τά Δαρδανέλια πέμπε μεραρχία πεζικού και έξ τάγματα χωροφυλακής.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΩΝ. ΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

Η καταστροφή των εσωτερικών φρουρίων των Δαρδανελλίων, ός και αι επανειλημμένα άποπειραι αποβίβασεως των Άγγλογάλλων

των της Αυστραλίας, περιτοίας άγεται ότι θα έσβεκαυώμασεν της Γαλλίας έν όψη της γής Άνταλι την άσφάλωσιν Γάλλοι έξείησιν έσται ολόκληρος ή γα. Τά έλατήρια των κατικών τούτων οχεδιών έπι τού τάσεων τού Νοτίου Πόλου εικονομικής φύσεως, συνίσταν κυρίως εις την έξασφάλωσιν καλής. Η περιουσία τού Πόλου εινε ακόμη ανέξερευ ήστισανται δέ πλείστα όσα ρία περι της φύσεως αυτής χει ακόμη έξασκριβή άν ριοχά απικροτείται από μισογεομένην μεγάλην έκτασιν έ από μεμονωμένα τεμάχια.

Κατά την διάρκειαν τού χος ή θερμοκρασία πίπτει πέτατος χαμηλά. Οι κηκάνες απάτσουν ταχύτητα 150 χιλίέτρων την ώραν. Αντιθέτως λεται ότι τού θέρος ή άκτινοβία του ήλιου παρά τόν Νότιόδλον εινε τώσον έντατική όσα θα ήμποροσε κανείς να ύποπ ή εις ήλιοστασίαν έν τούκαθρον. Ηδη άναγγέλλεται δια μεγάλη άγγλική άποστολ εναχωρεί προς ειδικήν έπιστιμονικώτεραν έξερευήσιν της περιοχής διά της φωτογραφικής κριώς μεθόδου. Ο έξερευνητής Ντόυγκλας Μάσον θέλει έ εις την περιουσίαν τού Νησιό Πόλου εινε όληται προσδοφός επιχετοίς, ός ή παραγωγή ήλεκτρισμού έκ των ισχυρών άνμων, και τού έμπορίον γουσακών, δεδομένου ότι εις την περιχήν αυτήν ζούν ζωά μέ πολύτιμα τρίχωμα.

εχθρον προκαλέσιν εις Κωνσταντινούπολιν μεγάλην συγκίνησιν φθάνουσιν αυτόχηρμα μέχρη πανικώ. Όχι μόνον ή τουρκικός πληθυσμός, άλλα και ή κυβερνήσις έφροβούν ως έπικειμένη την έκβίσιον των Δαρδανελλίων παρά τού εχθρικού στόλου και την έπιφάνισιν τούτου ένώπιον της Κωνσταντινουπόλεως. Αι άρχαι εχγον προβή εις όλα τα ένδεικνυόμενα μέτρα προνοούσα διά την έδεχομένην έκένευσιν της πρετεροπόσης. Η αλλη του σουλτάνου, ή κυβέρνησις και αι άνωτεραι άρχαι θα μεταφέροντο εις Έσκή Σειχί, όπου εχγον ήδη άποσταλή άρχεία, έπιπλα κτλ. Ο δημόσιος θησαυρός, τά περιεχομενα των μουσείων και τά μουσειοβιβλιοθήκωνα εχγον έν σπουδή μετασφύσιν εις Ίκάνιον. Αι ένείαι άντιπροσωπεία έπρόκειτο ν' άκολουθήσουν την τουρκικήν κυβέρνησιν εις Μικρασίαν. Προς τόν σκοπόν αυτόν αι ένείαι πρεσβείαι εχγον ήδη έξασπαστείη τ' άπαραίτητα εδη εις την εσπαιτικήν άκτήν και εχγον φροντίση και διά τά νυκτερινά καταλύματα.

Προσωπικώς, δέν έπίστευα εις μιαν τόσοσν ταχείαν κατάληψιν των Δαρδανελλίων και ύπό τού πνεύμα τούτου συνέτασσα τάς έκθέσεις μου προς την Βιέννην και τόν πρέσβιν της Αυστροουγγαρίας Παλλαβιτίνι, και συνεπεί των άπόφών μου τούτων παρηκολούθη τάς προπαρασκευάς προς μετασφάν εις Μικρασίαν και παρέμεινα άμίτοχος αυτών.

ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Μετά την έξουδετέρωσιν των τουρκικών φρουρίων εις την είσοδον των Δαρδανελλίων ηρξισαν οι άσμημαχοι την δράσιν των έπιπέτων τού εσωτερικού των στερών. Καθημερινώς έπιπρόχοντο μέγαν μέγεθος πλοία και ήρξισαν να βαλύν κατά των έπι των έκαστέρων τού κόλπου Καρανλικ τουρκικών πυροβολείων, καθώς και ένώντων της πυροβολαρχίας τού Δαρδανού, καθ' όν χρόνον τορπιλλοειτικά πλοίαρια έξασπασαν τού στενού από τάς Βουλγαρικές εφοβίαις Σχολαι ήσαν έπισης και αι έπιθέσεις στολισκων ες αεροπλάνων.

Παρά τού σφοδρόν πύρ των παρακτικόν πυροβολείων οι Άγγλογάλλοι κατώρθωσαν να καθαρίσουν κατά τά δυτικά τού κόλπου τού Καρανλικ έπί τάς τορπιλλας και έφθασαν μάλιστα ν' έπισφύρουν μέρος και των τορπιλλών της πρώτης σειράς.

Την πρωίαν της 7 Μαρτίου είσθληθον εις τόν κόλπον τού Καρανλικ τέσσαρα μεγάλα άγγλικά πολεμικά και ηρξισαν να βομβαρδίσουν την πυροβολαρχίαν Δαρδανού καθώς και τά οχυρώματα τού εσωτερικού. Έν συνδυασμό προς την έν λόγω έπίθεσιν έν τώ εσωτερικώ, τού θωρηκτόν «Βασίλισσα Έλισαβέτ» από τού Γκαμπά Τεπέ έφθοβήσασε τά φρούρια ένά γαλλικά πολεμικά έβουμβάρδιζαν τάς οχυρώσεις τού Μπουλαίρ από τόν κόλπον τού Σαρπί. Προς έπίτευσιν άσφαλεστέρον άποτελεσμάτων και ίσως διά να δοκιμάσουν και την άποτελεσματικότητα τού πυρός των τουρκικών πυροβολείων, προσέβησαν τ' άγγλικά πλοίαρια εις τού εσωτερικόν των στενων πλείστοτερος προς τά φρούρια, εις τρόπον ώστε να εισέλθουν εις την άκτίνα βολής των τουρκικών πυροβολείων.

ΑΥΡΙΟΝ ή συνέχεια.

Η ΑΓΓΛΙΑ ΠΑΝΟΝ

Εφ' όσον ηρξισαν οι Άγγλοι να μεταβιβάζουν εις τόν κόλπον τού Καρανλικ άποσταλή άρχεία, έπιπλα κτλ. Ο δημόσιος θησαυρός, τά περιεχομενα των μουσείων και τά μουσειοβιβλιοθήκωνα εχγον έν σπουδή μετασφύσιν εις Ίκάνιον. Αι ένείαι άντιπροσωπεία έπρόκειτο ν' άκολουθήσουν την τουρκικήν κυβέρνησιν εις Μικρασίαν. Προς τόν σκοπόν αυτόν αι ένείαι πρεσβείαι εχγον ήδη έξασπαστείη τ' άπαραίτητα εδη εις την εσπαιτικήν άκτήν και εχγον φροντίση και διά τά νυκτερινά καταλύματα.

120. 1936
.. 10. 1936

ΜΕ ΣΚΟΠΙΑΝ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΠΟΜΙΑΝΚΟΦΣΚΥ ΣΤΡΑΤΙΣΤΙΚΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΟΥΓΓΙΑΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

- Αδ. Μα. 13 Ιουλ. 1936

9

Είς τὸ σημεῖον ἐκεῖνον ἤρχισαν βολῆς τῶν τουρκικῶν πυροβολείων. Εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνον ἤρχισαν ἔντονον καὶ ταχὺ πῦρ, ἀλλὰ μετὰ τὴν παρέλευσιν ἡμισίας μὲν ὥρας, ἐπεσφύρησαν ὀλοταγῶς ἐγκαταλείψαντα τὰ Στενά πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἀθηνῶν. Διὰ τὴν σχηματίσθαι αὐθεντικὴν γνώμην περὶ τῆς καταστάσεως τῶν προχωρημένων ἀγγλικῶν πολεμικῶν, διηθύνθη μετὰ τῶν ἡμερῶν αὐτοπροσώπως εἰς Δαρδανελλίαν ἐπὶ ἐνός τουρκικοῦ τορπιλικού. Εἰς Δαρδανελλία ἐπεσκέφθη τὸν Γερμανοῦς ναυάρχου Οὐσσεντορφ καὶ Μέρτενς, καὶ τὸν Τούρκου διοικητὴν Ντζεβάτ μπέη, καὶ ἄλλα σχεδὸν τὰ φρούρια.

Αἱ πληροφορίες τὰς ὁποίας συνέλεξα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξιδίου μου ἦσαν ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρουσαι καὶ πολὺτιμοι. Κατὰ τὴν περὶ τὸ ἡμῶρον διαρκέσαν νυκτερινὴν συμπλοκὴν τῆς 7 Μαρτίου (ἀπόστασις 10 ἕως 6 χιλιομέτρων) εἶχαν ἐκαμφθῆσθαι τὰ βαρέα τηλεβόλα τῶν φρουρίων (35 διαμετρήματος μήκους

καὶ 35,5 ἑκτ.) ἀπὸ τῶν 25 βλήματα, ἐνῶ τὰ ἐχθρὸν ἀποβλήκα ἐκλιν ἄλλη ὅσα τὰ ἐκατό. Ἐνῶ ὁμοίως τὸ πῦρ τῶν ἀγγλικῶν πολεμικῶν εἶχε παραμείνῃ ἀνευ σχεδὸν ἀποτελέσματος, τὰ 25 τουρκικὰ βλήματα εἶχον ὅλα σχεδὸν εὐστοχησά και ζήμωσαι τὰ ἐχθρικά πολεμικά και ἐξηνάγκασαν αὐτὰ εἰς ὀπισθοχώρησιν. Ἀφορμὴ τούτου ὑπῆρξεν ἀφ' ἐνός ἡ συντεταγμένων ἰσχυρῶν ρευμάτων τῶν Δαρδανελλίων ἀσάθεια τοῦ πυρός τῶν ἐν διαρκεί κινήσει εὐρισκομένων και ταλαντευομένων πλοίων, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου τὰ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν Γερμανῶν μετὰ μεγάλην ἀκριβείας και εὐστοχίας κανονίζοντα τὸ πῦρ τουρκικὰ πυροβολεῖα εἰσχόν ὡς εὐδιακρίτους στόχους τὰς μεγάλας ἐπιφανείας τῶν ἀγγλικῶν πολεμικῶν.

Αἱ σπουδαῖαι αὐτὰ ἐπιτόπιοι διαπιστώσεις ἐνόμισα ὅτι θὰ μοι ἐπέτρεπαν νὰ σχηματίσω ἐπὶ τῆς βάσει αὐτῶν ἀσφαλῆ γνώμην περὶ τῆς τότε καταστάσεως τῶν Δαρδανελλίων και τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐνόμισα ὅτι ἡδυνάμην νὰ καταλήξω εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι αἱ διὰ τοῦ στόλου μόνον ἀγγλογαλλικαὶ ἐπιχειρήσεις ἐναντίον τῶν Στενῶν εἶχαν ὀλίγας μόνον ἐπιβάς ἐπιτυχίας. Παρ' ὅσον τὸν ἀνεπαρκῆ τῶν εἰς πολεμοφοδία ἐφοδιασμένων, ἤμην τῆς γνώμης ὅτι τὰ τουρκικὰ πυροβολεῖα θὰ ἦσαν εἰς θέσιν ν' ἀποκρούσουν μίαν ἰσχυρὰν και συνδυασμένην ἐπιθεσιν ὀλοκλήρου τοῦ στόλου. Ἐπὶ τούτοις περιπτώσει μέρος μόνον τῶν τουρκικῶν στόλου κατὰ τὸν ἄνω ἄκρον τῶν τουρκικῶν πολεμικῶν, ὡς και τὰς τορπιλλοὺς κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀκτὴν τῆς ἡμετέρας νῆας εἰσελθῆ εἰς τὸν Πρωτοπόρον θὰ εὐρίσκατο ἰσχυρὰν ἀντίστασιν ἀφορὰ τὴν ἐπιθεσιν ἀντιπροσώπων ἀναλόγων. Μία ἀντιπροσώπων ἀντιτάσεων, ἐκτός ὅσων ἐπιθεσιν ἀντιπροσώπων, ἐφαίνετο ἀποκλεισμένη συντεταγμένη ἐπὶ τῶν ἄκτων τῆς Πρωτοπόρου (τοποθετημένων ἰσχυρῶν τουρκικῶν δυνάμεων, και ἕως ἀποβλήσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκτός ὀρισμένων κρουσῶν τὰ ὁποία θὰ κατέρριπτε εἰς τὸ ἕλκισμα νὰ ἐξακρίβησθαι καμμίαν γενικότεραν ἐπιτροπὴν. Μετὰ τὴν ἐξάντησιν τῶν πολεμοφοδίων του, ὁ ἐχθρικός στόλος θ' ἀντελαμβάνετο ὅτι εἶχε εἰσελθῆ εἰς ἐχθρικήν παγίδα και θὰ ἐφρόντιζεν ἐγκαίρως ν' ἀποσυρθῆ πρᾶγμα τὸ ὅποιον δὲν θὰ ἦτο τόσο εὐκόλον ὑπὸ τὸ διαταυρούμενον πῦρ τῶν ὀχυρώσεων τῶν Δαρδανελλίων, ἐπαπειλούμενων μεγάλων ζημιῶν διὰ τὸν ἐχθρὸν.

Ὅτε ἡ χρησιμοποίησις τῆς μεθόδου τῆς συστηματικῆς ναυλοχίσεως παρὰ τὰ Δαρδανελλία και τῆς διαδοχικῆς καταστροφῆς ἐφαίνετο ἰκανὴ νὰ σημειώσῃ θετικὰς ἐπιτυχίας. Δεδομένης τῆς ἐλαχίστης ἀποτελεσματικότητος τοῦ πυρός τῶν πολεμικῶν ἦτο ὀλίγας ἀπίθανος ἡ ἐπιτεύξις μιᾶς ἐξουδετερώσεως τῶν τουρκικῶν πυροβολείων τοῦ ἐσωτερικοῦ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει θ' ἀπαιτοῦντο πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον τεράστιαι ποσότητες πολεμοφοδίων και μακρὸν χρονικὸν διάστημα.

Ἐπὶ τὸ πνεῦμα τούτου συνέταξα τὰς ἐκθέσεις μου πρὸς τὸ ἀστροσυγγρικὸν ἀρχηγεῖον. Ὅταν δὲ ἐπιληροφορήθην ὅτι ἐπὶ πρωτοβουλία γερμανικῆ ἐμελετήτο ἐν Βιέννῃ τὸ ἐνδεδυμένον παραχωρήσεως εἰς τὴν Ρουμανίαν τῆς Βουκοβίνης ὡς ἀμοιβῆς τῆς διὰ τὴν ἀδειαν τῆς ἐλευθέρως διαβίσεως πρὸς τὴν Τουρκίαν, ἀνέφε-

ρα εἰς ἰδιαίτηρον ἔκθεσιν ὅτι ἡ ἐν λόγῳ παραχώρησις, ἐφ' ὅσον ὑπηρετοῦτο ἐπὶ τῆς προφει μὴ κράς ἀντοχῆς τῶν Δαρδανελλίων, ἦτο ἐντελῶς περιττὴ.

ΝΙΚΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ

Διὰ δευτέραν φοράν ἐπεσκέφθη τὸ θέατρον τῶν ἐν Δαρδανελλίοις ἐπιχειρήσεων τῆς προσκλήσει τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως. Ἐπιθεωρήσαμεν ἐκ νέου τὰ ὀχυρώματα, καθὼς και τὴν ποροβλαχίαν τοῦ Δαρδάνου, ὀδὸς ἀναμαρτυρημένη ἐκ τῶν ἐκείνης κατ' ἐκείνην τὴν τοποθεσίαν διακρινόμεναι ἐρείπιαν τῆς ἀμυνόμενης ἀρχαίας πόλεως. Τὴν ἐπισκεψὴν ἐκείνην εἶχεν ὀργανώσῃ ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις ἐιδικῶς διὰ τὸν Ἀμερικανὸν πρέσβυν Μοργκεντάου, ὅστις διέσπειρε μεταξὺ τῶν διπλωματικῶν κύκλων τῆς ἠττοπαθείς πληροφορίας περὶ τῆς τῆς τῶν Δαρδανελλίων και τῆς Τουρκίας. Μὰς συνώδυνεν ὁ ἴδιος ὁ ἔμμερ πασάς, ὁ ὅποιος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ταξιδίου μέχρι τῆς Πανόρμου, ὅπου ἀπεβίβασθαι πρὸς ἐπιθεωρήσιν τοῦ κυρίου σώματος συναρξῆ μετὸν Μοργκεντάου ἐπὶ τὸ φρούριον σκοπὸν νὰ τὸν πείσει περὶ τοῦ ἀβασιμίου τῆς ἀντιπροσώπων του. Δύο ἡμέρας μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν μας, τὴν 18 Μαρτίου, ἐφθασεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡ εἰδησις ὅτι ὀλοκλήρως ὁ ἀγγλογαλλικός στόλος εἶχε πλεῖσθαι ἐντὸς τῶν Δαρδανελλίων, και ἤρχισαν νὰ καταλύσῃ κατὰ τῶν φρουρίων τοῦ ἐσωτερικοῦ.

Μεταξὺ τῶν ἐξένων και τουρκικῶν κύκλων τῆς πρωτεύσεως ἐτεκράτε μὴ μεγάλη συγκίνησις. Ἐπιπεσφύρησαν αἱ μεταφοραὶ πρὸς τὴν ἀσιατικὴν ἀκτὴν εἰς Χαϊδάρ πασά, πλοία και ἰδιαίτερα ἀναμαρτυρησάται ἠτοιμάσθησαν διὰ τὴν αὐτὴν, τοὺς ὀπουργοὺς και τοὺς διπλωμάτας και εἰς τὸν σουλτᾶνον ὀπεδείχθη ν' ἀναγνώρησῃ ἐκ τῆς πρωτεύσεως, πρᾶγμα εἰς τὸ ὅποιον ἐκεῖνος δὲν συγκατετέθη. Μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων και τῶν Ἀρμενίων τῆς πόλεως παρετηροῦντο ἐμφανῆ τὰ σημεῖα τοῦ ἐνθουσιαστικοῦ φρονήματος και ὄτε ἡ κυρία Μοργκεντάου ἀπέκρινε πρὸς ἐσωτέρους πόθους τῆς διατάξεως τῆς ἀγγλικῆς πρεσβείας, διὰ νὰ εἶνε ἔτοιμη ὅπως καταλύσουν οἱ Ἀγγλοὶ ναυαρχοὶ.

Περὶ τὴν ἐσπέραν ὀμως κατέφθασαν πληροφορία ὅτι ἡ ἀποφασιστικὴ ναυμαχία εἶχε λήξει μετὰ νικὴν τῶν Τούρκων. Τέσσαρα μεγάλα θωρηκτὰ εἶχον καταβυθισθῆ ἢ τεθῆ ἐκτός μάχης. Πολλὰ ἄλλα ὑπέστησαν ὀσβάρως ζημίας και ὀλοκλήρως ὁ στόλος εἶχεν ἐγκαταλείψῃ ἐν φυγῇ τὸ πεδῖον τῆς μάχης και τὰ Δαρδανελλία.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΝΑΥΜΑΧΙΑΣ

Τὴν ἐπομένη ἀνεχώρησα πάλιν ἐπὶ τορπιλικού εἰς Τσανάκ Καλέ, ὅπως σχηματίσω ἐπιτόπιοις ἰδίαν γνώμην περὶ τῆς νέας διαμορφώσεως τῆς καταστάσεως. Ἐφ' ὅσον πληροφορίων και ὀσβαρῶν ἐκθέσεων συνέλεξα, ἡ ἀποφασιστικὴ ναυμαχία, θὰ ἐξετυλίγη ὡς ἔξης:

Ὁ καιρὸς ἦτο καλὸς ἡ θάλασσα ἦτο ἡσυχος. Περὶ τὴν δεκάτην πρωῖν ἠνεφάνη εἰς τὴν εἰσοδὸν τῶν Δαρδανελλίων ὁ ἀγγλογαλλικός στόλος. Ἐπὶ κεφαλῆς ἐπλεον ἀγγλικὴ μοῖρα ἀπὸ ἐξ ἕως ἐπὶ τὰ μεγάλα πολεμικά, ἀκολουθούμενα ἀπὸ πολλὰ το-

ρπιλλικά και ἀντιτορπιλλικά, τὰ ὀποῖα εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἠκολούθητον ἀπὸ τέσσαρα γαλλικὰ πλοία. Ἐνῶ αἱ δύο αὐτὰ ὀμάδες εἰσελθόν εἰς τὰ στενά πλησιάζουσαι βραδέως πρὸς τὰς ὀχυρώσεις, δευτέρα ἡ ἀγγλικὴ μοῖρα ἀπὸ ἐξ ἡ ὀκτὼ πλοία, ἐμεινεν ὀπίσω πλησίον τῆς εἰσοδου. Περὶ τὴν ἐνδεκάτην τῆς πρωῖας ἡ ἐπὶ κεφαλῆς μοῖρα ἤρχισεν ἀπὸ μεγάλης ἀποστάσεως σφοδρὸν πῦρ κατὰ τὰς ὀχυρώματων, και ἐντὸς ὀλίγου ἐπλευσαν κατὰ γαλλικὰ πλοία εἰς τὴν γραμμὴν τῶν ἀγγλικῶν.

Ὅπως ἐπιληροφορήθη τὰ πολεμικὰ πλοία εἶχαν παραταχθῆ εἰς σχῆμα ἀγκύρας εἰς μικρὰν ἀπόστασιν τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἄλλου, ἐκινούτο περὶ τὰ φρούρια και ἐβαλλον ἐκ τῶν πλευρῶν τῶν πρὸς τοὺς κατὰ πάσαν πιθανότητα ἐκ τῶν προτέρων καθωρισμένους στόχους. Δι' ἀναπτύξεως τῆς παρατάξεως τῶν ἐπιληρίασαν ἀκόμη περισσότερο πρὸς τὰς ὀχυρώματα τοῦ Κεφέξ, εἰς τρόπον ὄστε περὶ τὴν μεσημβρίαν τὰ μικρὰ βλήματα τουρκικὰ πυροβολεῖα νὰ δύνανται ν' ἀνταποκρίνονται εἰς τὸ ἐχθρικὸν πῦρ.

ΑΥΡΙΟΝ ἢ συνέχεια.

ΜΕ ΣΚΟΠΙΑΝ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

10
Είχαν ήδη παρέλθῃ μία καὶ ἡ μισαία περίπου ὥρα ἐκατέρωθεν δράσεως, ὅταν αἰφνιδίως τὰ τέσσαρα γαλλικὰ πλοῖα ἀπεσπασήσαν τῶν ἀγγλικῶν καὶ ἐν σχηματισμῷ μάχης πλέοντα δλοταχῶς καὶ βάλλοντα δι' ἰσχυροῦ πυρός, εὐρέθησαν περίπου πλοῖον τοῦ Κεφέζ, Μολονότι ἐβάλλοντο δι' ἰσχυροτάτου τουρκικοῦ πυρός τὰ γαλλικὰ πλοῖα παρέμειναν ἐν τοῖς γενναϊοτάτοις εἰς τὰς θέσεις των, παρ' ὅλον τὸν κίνδυνον τὸν ὅποιον διέτρεχαν.

Περὶ τὴν 2αν μεταμεσημβρινὴν ἤρχισαν ν' ἀποπλεύουν, δεδομένου διὰ καὶ τὰ τέσσαρα εἶχον ὑποστῆ σοβαρὰς βλάβας. Ἐκ τῶν τεσσάρων γαλλικῶν, τὰ ὄντ' ὀνομα «Μπουβέ» καὶ «Γκολουά», ἐκινηθὶτο βραδέως καὶ δυσκόλως λόγω τῶν σοβαρωτέρων ἀβηριῶν των. Τὸ πρῶτον ἐβυθίσθη εἰς αὐτὰ τὰ Στενά, βληθὲν εἰς τὸν θάλαμον τῶν πολεμοβίων διὰ μιᾶς ὀβίδος διαμετρήματος 35,5, τὸ ἄλλο κατάρθωσε νὰ συρθῆ μέχρι τοῦ καλουμένου Λαγονησιῶ, πλησίον τῆς Τενέβου, βυθισθὲν ἐκεῖ περὶ τὴν ἑσπέραν.

Ἐν τῷ μεταξύ εἶχε προχωρήσῃ ἡ δευτέρα ἀντικη ὑπὸς ἀπισθοχωρούντων γαλλικῶν πολεμικῶν. Ἐκεῖ θυμῶς τὴν ἀνεμεινὴ ἢ ἴδια τὴν. Περὶ τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ἐβλήθησαν εἰς τὸν θάλαμον τῶν μηχανῶν τῶν τὰ «Ἰρρεζιστιμπλ» καὶ «Ἰοσιαν», καὶ ἐσταμάτησαν ἀκίνητα. Τὰ ἄλλα πλοῖα εἶχαν ἐπίσης σοβαρὰς βλάβας. Περὶ τὴν 4,30' ἤρχισε ν' ἀποχωρῆ ὁλόκληρος ὁ ἀγγλογαλλικός στόλος ἐξερχόμενος τῶν Στενῶν. Τὸ «Ἰρρεζιστιμπλ» καὶ τὸ «Ἰοσιαν» ἔμειναν ὅπως βυθισθέντα τὴν ἐπομένῃ νύκτα.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ναυμαχίας χαρακτηρίζονται διὰ τὸν ἀγγλογαλλικὸν στόλον διὰ τῆς καταβυθίσεως τεσσάρων μεγάλων θωρηκτῶν καὶ πολλαπλῶν τορπιλικῶν. Φαίνεται θυμῶς ὅτι καὶ ἅλα τὰ ἄλλα πολεμικὰ τῆς γαλλικῆς καὶ τῆς δευτέρας ἀγγλικῆς μοίρας εἶχαν κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἦσαν ὑποστῆ σοβαρὰς ἀβηρίας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρασθῇ ἀνάγκη νὰ μεταφερθοῦν ἐκ ἐντόκου πρὸς ἐπανορθωτικῶν ζημιῶν των, ἀποκλειομένης τῆς χρησιμοποίησεως των διὰ τὰς προσεχείς ἐβδομάδας, καὶ ἰσως καὶ μῆνας. Συνεπεία τούτου αἱ συνολικαὶ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἀνηρχοντο ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν ὄχι εἰς τέσσαρας, ἀλλ' εἰς δέκα ἕως δώδεκα μονάδας, πράγμα τὸ ὅποιον ἀπέκλειε τὴν σύντομον τοῦλάχιστον ἐπανάληψιν τῶν ἐπιθετικῶν ἐπιχειρήσεων. Τὰ περὶ βλάβης τῶν ὀκτῶ περίπου πλοίων εἶδα βραδύτερον νὰ ἐπιβεβαιώνονται εἰς ἀγγλικὰς, γαλλικὰς καὶ ἰταλικὰς ἐφημερίδας τῶν ἡμερομηνιῶν ἐκεῖνων.

Αἱ τουρκικαὶ ἀπώλειαι συνεποσοῦντο εἰς τὴν καταστροφὴν δύο βαρῶν καὶ μερικῶν μετρίου διαμετρήματος τηλεβόλων, εἰς μερικοὺς ἀξιοματικούς καὶ 70 ἕως 80 ἀνδράς. Μερικὰ φρού-

ρια εἶχον ἐλαφρῶς βλάβη, μερικά ἀποθήκαι πολεμικοῦ ὀλικού ἀνατιναχθῆ, ἀρκετοὶ στρατώνες εἶχον καταστροφῆ καὶ τέλος εἶχον διακοπὴ συνεπεία βλάβης ὄλου αἱ τηλεγραφικαὶ καὶ τηλεφωνικαὶ συγκοινωναίαι.

Ἡ ἀπόψις μου περὶ ἀδυνάτου παραβιάσεως τῶν στενῶν διὰ τῆς δράσεως μόνον τοῦ ἀγγλογαλλικοῦ στόλου, εἶχεν ἐπαληθεύσῃ.

Ο ΚΑΤΑ ΞΗΡΑΝ ΑΓΩΝ
Ἐπῆρξεν ἐξαιρετικῶς εὐτυχὴς συμπτῶσις καθ' ὅλην τὴν διάρκεια τῆς ἐκστρατείας τῶν Δαρδανελλίων διὰ τὸ τουρκικὸν ἐπιτελεῖον ἢ κανονικὴ καὶ ἀφραγῆς λειτουργία τῶν πληροφοριῶν του. Ἡ τουρκικὴ ἀντιπροσωπεία ἐν Βουκουρεστίῳ ἠδύνατο νὰ παρακολουθῇ τὴν νότιον Ρωσίαν, Ὄδησον, Κριμαίαν κλπ. Ἀφ' ἑτέρου ἡ τουρκικὴ πρεσβεΐα τῶν Ἀθηνῶν ἠδύνατο νὰ ἐλέγγῃ μόνον τὴν Ἑλλάδα, τὴν Μεσόγειον καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ καὶ τὸ Αἴγαίον καὶ τὰς ἡπείρους Ἀθῆνας, Ἐμβρον κλπ., αἱ ὁποιαὶ ἀπέτελουν τὴν βάση διὰ τὰς ἀγγλογαλλικὰς ἐπιχειρήσεις ἐναντίον τῶν Δαρδανελλίων.

Αἱ νῆσοι αὐτὰ διὰ τὸν πρῶτον ἀπὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου παρὰ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰθαινεύου ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, αἱ ὁποιαὶ εὐρισκόμεναι εἰς τακτικὴν ἐπασφὴν πρὸς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα καὶ ἄγγλοι καὶ οἱ Γάλλοι εἶχον νὰ καταλάβει ἡ ἀναγκαῖα εἰς αὐτὰς ἀποφύγιμα καὶ πεδία, ἀποκαταστάσας πλῆρη ἐλευθερίαν εἰς τὰ ὑπόλοιπα τμήματα τῶν νήσων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν περὶ τρεῖς εἰς ἐπὶ τὰς ἀποκατασκευῶν Τούρκοι. Μόνον κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1915, ὅταν τῆς ἐκστρατείας τῶν Δαρδανελλίων τῆς Ἀντάντ, ἡ δὲ ἐπὶ τὴν ἀποκαταστάσασα, οἱ ἄγγλοι ἔθεσαν τέμας εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, διὰ τῆς καταλήψεως τῶν σπουδαιότερων σημείων τῶν νήσων, διορίζαντες ἀντὶ τῶν Ἑλλήνων ἄγγλους διοικητάς.

Τὰ περισσότερα ταῦτα ἐξηκούθη τὴν καταπληκτικὴν ἀκρίβειαν τῶν πληροφοριῶν τοῦ Ἐμβέρ πασα, ἀκρίβειαν, ἢ ὅποια ἐχαρακτήρισε τόσοσ τὴν πρῶτην περίοδον τῆς ἐκστρατείας τῆς Ἀντάντ, ὅσον καὶ τὴν δευτέραν φάσιν τῆς τοῦ κατὰ ξηρὰν ἀγώνος. Ὁ Ἐμβέρ πασὰς ἐπιληροφροῦτο ἐγκαίρως τὴν ἀφίειν ἐπιτελεῖαν, καθὼς καὶ τὴν συγκέντρωσιν στρατευμάτων καὶ ὀλικού ἐπὶ τῶν νήσων καὶ ἠδύνατο κατὰ συνέπειαν νὰ κανονίσῃ ἀναλόγως τὴν μετακίνησιν τῶν τουρκικῶν δυνάμεων καὶ τῆς χειρονήσου.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Μαρτίου ἐπυκνώθησαν ἐν Κωνσταντινουπόλει αἱ εἰδησεις περὶ μελέτης ἐκ μέρους τῆς Ἀντάντ μιᾶς μεγάλης ἀπὸ ξηρὰς ἐπιθέσεως κατὰ τῶν Δαρδανελλίων. Μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς 18ης Μαρτίου, ὁ Ἐμβέρ ἐπληροφροῦθη ὅτι ἐπὶ τῶν νήσων εἶχαν συγκεντρωθῆ περίπου 40.000 Γάλλοι καὶ 50.000 ἄγγλοι καὶ διὲ ἀρχηγὸς τῶν ἠνωμένων ἀγγλογαλλικῶν δυνάμεων εἶχε διορισθῆ ὁ στρατηγὸς Ἄμιλτον. Δὲν ὑπῆρχεν πλεονεξία πρὸς ἀποκλειστικὴν τὴν 22ην Μαρτίου ὁ Ἐμβέρ ἀπεφάσισε τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐν Δαρδανελλίοις ἐδραιοκόμενων τουρκικῶν δυνάμεων διὰ μιᾶς νέας μεραρχίας πεζικοῦ καὶ ἐνὸς τάγματος ἰππικοῦ, τὴν ὑπαγωγὴν των εἰς μίαν πέμπτην στρατιάν καὶ ἀπέστειλε τῆς ἀρχηγίας αὐτῆς εἰς τὸν στρατηγὸν Ἰμίαν φὸν Σάνδερς.

Ἡ ἐκλογὴ αὐτῆς ἦτο ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ὀρθὴ καὶ ἐπιτυχής. Ὁ Γερμανὸς στρατηγὸς εὐρισκτο εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ σταδίου του. Τὴν 26ην Μαρτίου ἔφθασεν ὁ στρατηγὸς Ἰμίαν φὸν Σάνδερς εἰς τὴν Καλλιπόλιν ἐγκαταστήσας ἐκεῖ τὸ γενικὸν στρατηγέον του. Ἐκτός τριῶν Γερμανῶν ὄλοι οἱ ἄλλοι ἀξιοματικοὶ τοῦ ἐπιτελεῖου τοῦ Ἰσάν Τούρκου. Ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελεῖου τοῦ ἦτο ὁ συναγματάρχης Κιαζὶμ μπέη, ἕνας σάφρων, μορφωμένος καὶ δραστήριος Τούρκος ἀξιοματικός, ὁ ὁποῖος εἶχε ὑπηρετήσῃ ἐπὶ μακροῦς μῆνας ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἰμίαν.

Τὸ ὅτι εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ ὁ Ἰμίαν δὲν εἶχε προσλάβει κανένα Γερμανὸν ἐπιτελῆ, εἶνε ἐξ ἴσου χαρακτηριστικὸν ὅσον καὶ εὐνόητον. Προελθὼν ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴν ἐπιτελικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ τέλειος κάτοχος αὐτῆς μέχρι τῆς τελευταίας λεπτομερείας τῆς, ὁ Ἰμίαν εἶχεν ἀνάγκην ἀξιοματικῶν, τοὺς ὁποίους νὰ ἔχη πιστὰ ὄργανα εἰς τὰς διαταγὰς του. Ὁ ἀποκλεισμοὸς τῶν Γερμανῶν ἀξιοματικῶν, τὸν ὁποῖον ἠκολούθησεν ὁ Ἰμίαν καὶ ἐν τῇ ἀποκαλίψει διὲ ἐπιτελεῖον ἀπὸ Τούρκους ἀξιοματικούς θὰ ἦτο περισσότερο ἐπασφὴ πρὸς τὴν ψυχολογίαν τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, ἐνῶ ἐν ἐπιτελεῖον ἀπὸ Γερμανοὺς θὰ τὸν ἀπεμόνωσε ἤγειρε ζήλορας δυσπισθείας μετὰ τῶν κύκλων τῶν Γερμανῶν ἀξιοματικῶν καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς ἀφορμὴ ὄλων τῶν ραδιοβουρῶν, αἱ ὁποιαὶ ἐξυμνήθησαν ἐναντίον του καὶ αἱ ὁποιαὶ δὲν ἀφήσαν ἀνεκμετάλλευτον οὐτε τὴν ἀντίθεσιν του μετὰ τοῦ Ἐμβέρ, ἀντίθεσιν φυσικὴν ἄλλωστε μετὰ ξὺ ἐνὸς μορφωμένου ἀκαδημαϊκοῦ ἀξιοματικοῦ, οἷος ὁ Ἰμίαν, καὶ ἐνὸς στρατιωτικοῦ καὶ πολιτικοῦ κοντοτιέρου, οἷος ἦτο ὁ νεαρός καὶ φιλόδοξος Ἐμβέρ. Κάποτε μάλιστα αἱ ἀντιθέσεις αὐταὶ ἔφθασαν εἰς τοιοῦτο σημεῖον, ὥστε παρ' ὀλίγον ὁ Ἰμίαν θὰ ἀνεκαλεῖτο εἰς Γερμανίαν.

ΑΥΡΙΟΝ: Ἡ συνέχεια.

ΜΕ ΣΚΟΠΙΑΝ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

Αθηνάια Νεώτα
15.04.1936

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΠΟΜΙΑΝΚΟΦΣΚΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

11

Ἐπειτα ἀπὸ ἑνὸς περιπίου μὴνὸς ἀγῶνας ἐπὶ τῆς χερσονήσου τῆς Καλλιπόλεως, ἡ ἀμυνα τῆς χερσονήσου εἶχε φθάσῃ εἰς κρίσιμον σημεῖον. Εἰς τὴν κρίσιμον ἐκείνην στιγμήν, καθ' ἣν λόγῳ τῶν μεγάλων ἀπωλειῶν, ὁ τουρκικὸς στρατὸς εἶχεν ἀπολέσῃ τὸ ἠθικόν του, ἔφθασαν ἐκ Γερμανίας εἰς τὸ θέατρον τῶν ἐπιχειρήσεων γερμανικὰ ὑποβρύχια τὰ ὁποῖα εἶχαν κατορθῶσῃ νὰ διασχίσουν τὰ στενὰ τοῦ Γιβραλτάρ, τὴν Μεσόγειον καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Τὴν 25 Μαΐου κατεβυθίσθη εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ Καμπὰ Τεπέ ἀπόστασιν τὸ ἀγγλικὸν ντρέτινωτ «Θρίαμβος», τὴν 26 Μαΐου ἡ ναυαρχὴς «Μάξεστικ» πρὸ τοῦ ακρωτηρίου τῆς Ἑλλης. Ἀμφότερα τὰ σκάφη κατεποντίσθησαν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ὑπὸ τὰ ὄμματὰ τῶν κατὰ ξηρὰν πολεμούντων ἀνδρῶν.

Αἱ δύο αὐταὶ καταστροφαὶ ἐξήσκησαν μεγάλην ἐντύπωσιν ἐπὶ τοῦ ἀγγλικοῦ ναυαρχείου. Τόσον τὰ ἀγγλικά, ὅσον καὶ τὰ γαλλικὰ πολεμικὰ ἀπεσῦρθησαν πρὸς ἀσφάλειαν εἰς τοὺς κόλπους τῶν νήσων καὶ τὰ νεώτερα ἐξ αὐτῶν ἐπέστρεψαν εἰς Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν. Δὲν ἔμειναν ἐπὶ τόπου παρὰ αἱ παλαιότεραι μονάδες αἱ ὁποῖαι μόνον μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας καὶ

ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξύ εἶχαν ληφθῆ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα προφυλακτικὰ μέτρα, ἐτόλμησαν νὰ ἐπαναλάβουν τὴν δρᾶσίν των. Χάρις εἰς τὰ γερμανικὰ ὑποβρύχια εἶχε λοιπὸν σωθῆ ἡ τόσον κρίσιμος μεσοῦντος Μαΐου κατάστασις.

Ἐν τῷ μεταξύ εἶχε βελτιωθῆ καὶ ὁ εἰς πολεμικοὺς ἐφοδισμοὺς τῶν στρατευμάτων, διότι πρὸ τῆν διεύθυνσιν τοῦ Γερμανικοῦ πολεμικοῦ μηχανικοῦ Πίπερ εἶχε ἐπιτευχθῆ ἡ εἰς τὰς ἐγκαταστάσεις τοῦ Μακρίκιοι κατασκευῆ, διὰ τῆς βελτιώσεως αὐτῶν καὶ τηλεβόλων διαμετρήματα τῶν 15. Ἐκτὸς τούτου εἶχεν ἀνακαλυφθῆ καὶ μία λησμονημένη ἀποθήκη πολεμικοῦ ὕλικου περιέχουσα σημαντικὰς ποσότητας. Παρ' ὅλας ὁμως αὐτὰς τὰς προόδους οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβεις τῶν κεντρικῶν αὐτοκρατοριῶν ἦσαν λίαν ἀπαισιόδοξοι περὶ τῆς ἐκβάσεως τῆς ἐκστρατείας, πληροφοροῦντες ὑπ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα τὰς κυβερνήσεις των, εἰς τρόπον ὥστε ὁ στρατηγὸς Λίμαν νὰ εὑρεθῆ εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν ν' ἀπαγορεύσῃ αὐστηρῶς εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὸν Γερμανοὺς ἀξιωματικούς νὰ παρέχουν πληροφορίας εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ αὐστρουγγρικὴν πρεσβείαν. Μόνον περὶ τὸ δεῦτερον δεκαπενθήμερον τοῦ Ἰουνίου ἔκαμαν τὴν ἐμφάνισίν των οἱ ἀγγλογαλλικοὶ «μονίτορες», ἔλαφρά

πλοιάρια μὲ ἓνα μόνον τηλεβόλον λίαν εὐκίνητα καὶ λόγῳ τῆς μικρότητός των δυσκόλως προσιτὰ εἰς τὰς τορπιλάρας τῶν ὑποβρυχίων ἢ τὰ βλήματα τῶν πυροβολείων. Τὰ μικρὰ αὐτὰ πλοιάρια ἀντικατέστησαν βαθμηδὸν τὰς μεγάλας μονάδας, καὶ ἐπροξένησαν μεγάλην ζημίαν καὶ πολλὰς ἀπώλειας εἰς τοὺς Τούρκους.

Οἱ ἀρμόδιοι κύκλοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν ἦσαν σύμφωνοι πρὸς τὰς ἐπὶ τῆς καταστάσεως ἀπόψεις τοῦ Λίμαν φὸν Σάνδερς, οὔτε πρὸς τὴν γενικὴν τῶν δυνάμεών του διάταξιν. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Λίμαν, ὁ Ἐμβέρ, ὁ Γερμανὸς στρατηγὸς φὸν ντέρ Γκόλτς καὶ πολλοὶ ἄλλοι Γερμανοὶ στρατιωτικοὶ, ἐπίστευαν ὅτι ἡ ἀπόβασις τῶν Ἀγγλων θὰ ἐσημειούτο ἀκριβῶς πρὸς βορρᾶν τοῦ μετώπου τοῦ Ἀρὶ Μπουρνοῦ, δηλαδὴ πρὸς τὴν περιοχὴν τοῦ κόλπου Σουφλά. Συμφώνως πρὸς αὐτὰς τὰς ἀπόψεις ἐθεωροῦντο ἀρκούντως ἰσχυραὶ αἱ παρὰ τοῦ Λίμαν φὸν Σάνδερς διὰ τριῶν μεραρχιῶν ἐκατέρωθεν ἐφωδιασμέναι ὁμάδες ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς καὶ πλησίον τοῦ κόλπου τοῦ Σάρως, καὶ ἐζητεῖτο ὅπως αἱ ἐφεδρεῖαι (πέντε ἕως ἑξ μεραρχίαι) παραταχθῶν οὐχὶ νοτίως τοῦ μετώπου τοῦ Ἀρὶ Μπουρνοῦ, ἀλλὰ βορείως αὐτοῦ εἰς τὴν περιοχὴν Ἀναφόρτα-Τουρσοῦνκιοῖ. Ἐν

συνδυασμῷ πρὸς τὰς τεχνικὰς αὐτὰς ἀντιθέσεις, δὲν εἶχαν παύσῃ καὶ αἱ ραδιουργίαι ἐναντίον τοῦ Λίμαν, εἰς τρόπον ὥστε ὁ γενικὸς ἐπιτελάρχης τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ στρατηγὸς Φάλκενχαϊμ νὰ ζητήσῃ τηλεγραφικῶς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Λίμαν εἰς τὸ γερμανικὸν ἀρχηγεῖον ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἀνάγκης ὅπως ὁ Λίμαν καταστήσῃ ἐνήμερον τὸ γερμανικὸν γενικὸν ἐπιτελεῖον. Ὁ Λίμαν φὸν Σάνδερς ἐτηλεγράφησε ὁμως διαμαρτυρόμενος πρὸς τὸν Κάιζερ διὰ τὴν ἀνάμιξιν τοῦ Φάλκενχαϊμ εἰς τὰ καθήκοντά του καὶ ἐπέτυχε νὰ ἐξουδετερώσῃ τὰς ἐναντίον του ραδιουργίας, μὴ δεχθεὶς οὐδὲ τὴν παρ' αὐτῷ ἀπόσπασιν ὡς παρατηρητοῦ τοῦ γενικοῦ γερμανικοῦ ἐπιτελείου τοῦ ἀντιπαθούντος αὐτὸν καὶ κωλυσιεργούντος ἐναντίον του, στρατηγοῦ φὸν Λόσσοου, στρατιωτικοῦ ἀκόλουθου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γερμανικῆς πρεσβείας.

Ἡ ἀγγλικὴ ἀπόβασις μετὰ τοῦ Ἀρὶ Μπουρνοῦ καὶ Σουφλά καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα παρὰ τὰ Ἀναφόρτα (6 ἕως 16, καὶ ἀκολούθως 21, 22 καὶ 27 Αὐγούστου) εἶνε ἡ μεγαλειτέρα καὶ περισσότερον αἱματηρὰ ἐπιχείρησις τῆς ἐκστρατείας τῶν Δαρδανελίων.

ΑΥΡΙΟΝ ἢ συνέχεια.

ΜΕ ΣΚΟΠΙΑΝ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΠΟΜΙΑΝΚΟΦΣΚΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

12

Ο στρατηγός Λίμαν είχε πράγματι άπατηθή ως προς τα παρ' αὐτοῦ προβλεπόμενα σημεία τῆς ἀγγλικῆς ἀποβάσεως. Ἡ κυρία ἀγγλικὴ ἐπιχείρησις ἐστράφη πρὸς σημεία τὰ ὁποῖα ἐφρουροῦντο ἀσθενῶς, τελείως ἀπευνομένα ἐφεδρικῶν δυνάμεων. Πρὸς ἀποκρούσιν τῆς ἀγγλικῆς αὐτῆς ἐπιθέσεως ἔπρεπε τὰ ἐγγύτερον εὐρισκόμενα τουρκικὰ στρατεύματα νὰ διανύσουν 35 ἕως 40 χιλιόμετρα, ἐνῶ τ' ἀπώτερον εὐρισκόμενα εἶχον νὰ διατρέξουν ἀπόστασιν ὑπὲρ τὰ 70 χιλιόμετρα. Ἐάν οἱ Ἄγγλοι κατῶρθωναν νὰ περικυκλώσουν τὴν δεξιάν πτέρυγα τοῦ τουρκικοῦ μετώπου τοῦ Ἀρί Μπουρνου καὶ νὰ προελάσουν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Γιάλοβα-Μποκαλή, ἡ καταστροφή παρ' αὐτῶν τῆς πέμπτης στρατίας καὶ ἡ τελικὴ κατάληξις τῶν Δαρδανελλίων παρὰ τῆς Ἀντάντ θὰ ἦταν σχεδὸν ἀναπότρεπτος.

Τὰ πράγματα ὁμως ἔσχον ἄλλοιαν ἐξέλιξιν καὶ ἡ ὑπὸ τόσοον εὐνοϊκοῦς οἰωνοῦς ἀρξασμένη ἀγγλικὴ ἐπιθεσις εἶχε τέλος ἀόριστον. Εἰς τοῦτο κυρίως συνετέλεσεν ἡ κεραυνοβόλος δρᾶσις τοῦ Λίμαν φὸν Σάνδερς, ὁστις ἐπανορθῶν τὸ ἀρχικὸν λάθος του, κατῶρθωσε μετὰ τὴν μεγαλειτέραν δυνατὴν ταχύτητα καὶ τάξις νὰ συγκεντρώσῃ τὰς δυνάμεις του εἰς τὰ παρά των Ἀγγλων προσβληθέντα σημεία. Ὅχι ὀλίγον ὁμως εἰς τὴν ἀτυχὴ διὰ τοὺς Ἄγγλους ἔκβασιν τῆς μάχης συνετέλεσαν καὶ ἀνεξηγητοὶ παραλείψεις, αἱ ὁποῖαι ἐσημειώθησαν εἰς τὸ ἀγγλικὸν στρατόπεδον.

Τὶ ἀκριβῶς συνέβη εἰς τὸ ἀγγλικὸν στρατόπεδον ἦτο τότε φυσικὰ ἀγνωστον. Τὸ μόνον ποῦ εἶχε τότε διαπιστωθῆ ἦτο ὅτι αἱ ἰσχυραὶ ἐκ δύο μεραρχιῶν πεζικοῦ ἀπὸ 24 τάγματα ἀποβιβασθεῖσαι ἀγγλικαὶ δυνάμεις, ἠρκοῦντο εἰς ἐλαφρὰς ἐπιθέσεις ἐναντίον τῶν ἐπὶ τῶν ἀπέναντι ὑψωμάτων εὐρισκομένων δύο μόνον τουρκικῶν ταγμάτων, παραμένουσαι κατόπιν αὐτῶν ἀδρανεῖς. Τὴν 9ην Αὐγούστου εἶχαν καταφθάσῃ ὁμως, κατόπιν ἐπευσμένης πορείας ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Σαρὸς δύο τουρκικαὶ μεραρχίαι (ἡ 7ῆ καὶ ἡ 12ῆ) καὶ ἀνέλαβαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ συνταγματάρχου Μουσταφᾶ Κεμάλ βῆν τὴν ἐπιθεσὶν ἀποθνήσασαι

τοὺς Ἄγγλους πρὸς τὴν ἀκτὴν. Ὅλαι αἱ ἐπακοουθήσασαι ἐφο- ὅλαι αἱ ἐπακοουθήσασαι ἀγγλικαὶ ἐφοδοὶ τῆς 16, 21, 22 καὶ 27 ἀπεκρούσθησαν μετὰ μεγάλων ἀπολειῶν παρὰ τοῦ Κεμάλ, καταστραφέντων πολλῶν ἀγγλικῶν τμημάτων. Ἀφ' ἑτέρου ὁμοίως δὲν κατῶρθωσαν οὔτε οἱ Τούρκοι νὰ ριψοῦν τοὺς ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Σουφλά ἐστρατοπεδευμένους Ἄγγλους εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τρόπον ὥστε τὸ πρὶν, τριῶν χιλιομέτρων μήκους, ἀγγλικὸν μέτωπον τοῦ Ἀρί Μπουρνου ἐπεξετάθη ἤδη μεχρὶ τὸν κόλπου τοῦ Σαρὸς βορειανατολικῶς τοῦ κόλπου τοῦ Σουφλά ἀπλωθὲν εἰς μήκος δέκα πέντε χιλιομέτρων.

Ἡ μάχη πλησίον τοῦ Ἀναφόρτα ὑπῆρξεν ἡ αἱματηρότερα δολκλήρου τῆς ἐκστρατείας τῶν Δαρδανελλίων. Τὸ ἥμισυ περίπου τῶν συνολικῶν ἀπολειῶν τῶν Ἀγγλων καθ' ὁλόκληρον τὴν διάρκειαν τῆς ἐκστρατείας ἐπὶ τῆς χερσονήσου τῆς Κασσάρ πολεῖας ἀναλογεῖ εἰς τὴν μάχην αὐτήν.

Ἡ ἀγγλικὴ ἦττα ἐνεπέσειν ἐν διαίτηρᾳ ἐντύπωσιν ἐπὶ τῶν βαλκανικῶν κρατῶν. Ἡ ἕως τότε ἀναποφάσιτος Βουλγαρία ἀπεφάσισε νὰ ἐξέλθῃ παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν κεντρικῶν αυτοκρατοριῶν καὶ τὸν Σεπτέμβριον ὁ στρατὸς τῆς εὐρασιατικῆς εἰσβολῆς ἦτο ἐξοδὸς τῆς Βουλγαρίας ἐκ τῆς οὐδετερότητος ἦτο μεγάλης σημασίας διὰ τὴν περαιτέρω διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου παρὰ τῶν κεντρικῶν αυτοκρατοριῶν. Ὅχι μόνον ὑπεβοήθησε τὴν συντριβὴν τῆς Σερβίας καὶ ἐξή-

σφάλισε τὴν Τουρκίαν ἀπὸ μιᾶς ἐπιθέσεως ἐκ δυσμῶν, ἀλλὰ συνεπλήρωσε καὶ τὴν ἀπομόνωσιν τῆς Τουρκίας ἀπὸ τοὺς δυτικούς συμμάχους τῆς. Οἱ Ἄγγλογάλλοι μετέφερον ὅπλα, πολεμφοδία καὶ ἄλλα ὀλικὸν πολέμου ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης σιδηροδρομικῶς διὰ τῆς Σερβίας εἰς Πράγγο παρὰ τὸν Δούναβιν, ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ πλοίων διὰ μέσου τοῦ Δουνάβεως καὶ ἔπειτα σιδηροδρομικῶς διὰ τῆς Ρουμανίας πρὸς τὴν Ρωσίαν. Ὁ παρὰ τὸ περιπλοκὸν ἐξυπηρετικὸς αὐτὸς δρόμος διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς Ἀντάντ ἐκλείσθη ὀριστικῶς κατόπιν τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου ἐναντίον τῆς Σερβίας ἐκ μερῶν τῆς Βουλγαρίας. Ὅχι μετῴτερας σημασίας ἦτο ἡ ἀπῆλξις τὴν ὁποῖαν εὗρεν ἡ ἐπιθεσις τῆς Βουλγαρίας παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν κεντρικῶν αυτοκρατοριῶν ἐν τῇ Ρωσίᾳ. Ὁ πραξικόπημα τῆς 23ης τῆς Ρωσίας δημιουργηθεῖς τὴν τελευταίαν Βουλγαρίας ἐσήμανε τὸ ναυάγιον καὶ τὴν χρεωτοποίησιν τῆς παυσαυλιστικῆς τῆς Ρωσίας πολιτικῆς.

Οἱ Αἰταλογάλλοι ἀποχωροῦν

Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Σερβίας ἔπρεπε νὰ περιμένουν οἱ Ἄγγλοι ὅτι αἱ κεντρικαὶ αυτοκρατορίαι θ' ἀπέστελλον βαρῶν πυροβολικῶν ἐκ τοῦ σερβικοῦ μετώπου εἰς τὴν χερσονήσον τῆς Καλλιπόλεως, ὁπότε οἱ Ἄγγλογάλλοι δὲν θὰ ἠδύνατο πλέον νὰ κρατηθοῦν εἰς τὰς θέσεις των. Εἰς τὰς ἐπικλήσεις τῆς Σερβίας εἶχεν ἀποφασίσῃ ν' ἀνταποκριθῆ

ἡ Ἀντάντ, ἀποβιάζουσα τὸν Ὀκτώβριον μίαν στρατίαν εἰς Θεσσαλονίκην, κατευθύνουσα ἐκεῖ τὰ καθ' ὁδὸν πρὸς τὴν Καλλιπόλιν καὶ τὰ διὰ τὸν ἐκεῖ ἀγῶνα προοριζόμενα στρατεύματα.

Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου ἡ ὕγιενή κατὰστασις τῶν ἀνατακτικῶν δυνάμεων ἀπέβαινεν ὀλιγὴν, συνεπεία τοῦ τραχέος κλίματος, κρίσιμος. Ἡ ἐνωρῆσις πυρὸς ἐκ μερῶν τῶν αὐστρουγγρικῶν πυροβολαρχιῶν συστήματος Μύρσερ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποίησιν διὰ τοὺς Ἄγγλους ὡς προειδοποιήσῃς ὅτι ἐπέκειτο ἡ ἐναντίον των χρησιμοποίησις καὶ ἄλλου βαρέος πυροβολικοῦ. Παρ' ὅλα ὁμως αὐτὰ ὁδοιμακία ἐνεδείξει ἐδικαιοῦται τὴν πρόβλεψιν ἐπιτεκμημένης ἀναχωρήσεως τῶν Ἀγγλογαλλῶν. Ἀρχὰς Δεκεμβρίου εἶχε μάλιστα ριφθῆ ἐκ τῆς ἀγγλικῆς γραμμῆς τοῦ Ἀναφόρτα εἰς τὰ ἀπέναντι τουρκικὰ ὄχυράματα προκήρυξις ὅτι «καὶ ἂν ἀκόμη ἐνεφανίζοντο ἐκατὸν αὐστριακαὶ πυροβολαρχίαι, τ' ἀνταντικά στρατεύματα δὲν θὰ ἐγκατέλειπον τὰς θέσεις των».

Τὴν νύκτα τῆς 19ης πρὸς τὴν 20ην Δεκεμβρίου ἐξεργάσθη μετὰ τῶν τουρκικῶν καὶ ἀγγλικῶν γραμμῶν τοῦ μετώπου Ἀρί-Μπουρνου μία ὄβρις. Τὰ τουρκικὰ στρατεύματα, τὰ ὁποῖα ἔσπευσαν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀκουσθείσης ἐκρήξεως καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὰ ἀγγλογαλλικὰ χαρακώματα, τὰ εὗρον κενὰ. Κατόπιν διαταγῶν τῶν διοικητῶν τῶν διαφόρων τομέων ὀλόκληρον τὸ μέτωπον ἤρχισε νὰ κινήται πρὸς τὴν παραλίαν, ἀλλ' οὔτε ἐκεῖ εἶρε πλέον Ἄγγλους. Χαρακώματα καὶ στρατόπεδα εἶχαν ἐγκαταλειφθῆ, πυροβόλα, ὅπλα καὶ πολεμφοδία συναποκομιθῆ, ἀλλὰ τὸ ὑπολοιπὸν τεράστιον πολεμικῶν ὀλικῶν, ὡς καὶ αἱ σκηναὶ εἶχαν ἀφεθῆ εἰς τὰς θέσεις των.

Μετὰ τὴν διαπίστωσιν τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ ἐχθροῦ ἐξ ὀλοκληροῦ τοῦ μετώπου Ἀρί-Μπουρνου καὶ Ἀναφόρτα, ὁ Λίμαν φὸν Σάνδερς διέταξε τὴν μετάρθεσιν τοῦ μεγαλειτέρου τμήματος τῶν τουρκικῶν δυνάμεων πρὸς τὴν νοτίαν ἄκραν τῆς χερσονήσου. Ἰδίως τὸ πυροβολικὸν ἐτέθη εἰς ἐσπευσμένην κίνησιν πρὸς τὸ μέτωπον τοῦ Σεντ-οὐλ-μπάρ, ὅπου ἐσχεδιάζετο ἡ ἄσων τὸ δυνατὸν ταχύτερα ἀνάληψις γενικῆς ἐπιθέσεως, διὰ τῆς ὁποίας θὰ παρεκωλύετο ἡ ὀπισθοχώρησις τῶν Ἀγγλων καὶ Γάλλων, οἱ ὁποῖοι θὰ συναλαμβάνοντο ἢ θ' ἀπεδεκατιζόντο. Ἡ ἐπιθεσις ἤρχισε πράγματι τὴν 7ην Ἰανουαρίου 1916, προσέκρουσεν ὁμως εἰς ἰσχυροτάτην ἀντίστασιν καὶ δὲν ἐσημείωσε πρόδου.

ΑΥΡΙΟΝ: Ἡ συνέχεια

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΔΗΛΩΣΙΣ
 ΚΑΤ/ΤΩΝ ΔΡΑΓΩΝΑ
 Πρὸς ἀποφυγὴν παρε-
 μέντων ἐκ μεγάλα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Αὐτονομία Νῆσ.
 Αρ. 316/2006
 1996

ΜΕ ΣΚΟΠΙΑΝ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

Α. Β. Ν. 17 Ο. 1936

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΠΟΜΙΑΝΚΟΦΣΚΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

13

Παρά την ένταθεισαν προσοχήν τῶν Τούρκων κατώρθωσε καὶ εἰς τὴν περιοχὴν ἐκείνην ὁ ἐχθρὸς νὰ ἐκκενώσῃ τὰς θέσεις του καὶ νὰ ἐπιβιβασθῇ τῶν πλοίων. Αἱ τουρκικαὶ δυνάμεις ἠκολούθουν κατὰ πόδας, κατέλαβον πλείστα πυροβόλα καὶ συνέλαβον πολλοὺς αἰχμαλώτους. Ἀλλὰ γενικῶς κατώρθωσαν καὶ ἐδῶ οἱ Ἀγγλογάλλοι νὰ ἐπιτελέσουν τὴν ὀπισθοχώρησιν των ἄνευ σοβαρῶν ἀπωλειῶν. Ἡ εἰς πολεμικὸν ὕλικόν λεία τῶν Τούρκων ὑπῆρξεν αὐτὴν τὴν φορὰν μεγαλειτέρα τῆς εἰς τὸ μέτωπον τοῦ Ἀρί - Μπουρνού. Πόσον σημαντικαὶ ἦσαν αἱ ἐγκαταλειφθεῖσαι ποσότητες καταφαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ ἐγκαταλειφθεῖσαι κονσέρβαι ἐπῆρκεσαν ἐπὶ μακροὺς μῆνας εἰς τὰς ἀνάγκας τόσοσιν των τουρκικῶν στρατευμάτων ὅσον καὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Λίμαν φὸν Σάνδερς καταλογίζουσιν εἰς βάρος του τὸ ὅτι οἱ Ἀγγλογάλλοι κατώρθωσαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰς θέσεις των ἐπὶ τῆς χερσονήσου σχεδὸν ἄνευ ζημιῶν, κατευθυνθέντες εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἀπετέλεσαν τὸν πυρῆνα τῆς μακεδονικῆς στρατιᾶς. Μολονότι ἡ ὀργάνωσις τῆς μακεδονικῆς στρατιᾶς ἐπῆλθεν ἀργά, ὥστε νὰ σώσῃ τὴν Σερβίαν, ἀπετέλει ἐν τούτοις μίαν μόνιμον ἀπειλὴν ἐναντίον τῆς Βουλγαρίας, ἐξηνάγκασε τὰς

κεντρικὰς αὐτοκρατορίας νὰ τῆς ἀντιπαρατάξουν σημαντικὰς δυνάμεις των καὶ ἐγένετο κατὰ τὸ ἔτος 1918 ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Φρανσέ ντ' Εσπεραί ἡ ἄμεσος ἀφορμὴ καταρρεύσεως τῶν κεντρικῶν αὐτοκρατοριῶν.

Δὲν εἶνε εὐχερὴς ἡ ἀπάντησις τοῦ ζητήματος κατὰ πόσον ἦτο δυνατὴ ἡ παρακολούθησις τῆς ἀνευ ζημιῶν ἀποχωρήσεως τῶν Ἀγγλογάλλων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ τουρκικὴ διοίκησις θεῖαι ἐπρεπε νὰ ἔχη πληροφορηθῇ καίρως περὶ τῶν τοιούτων διαθέσεων τῶν Ἀγγλογάλλων, ὥστε διὰ μιᾶς σφοδρᾶς καὶ συντονισμένης ἐπιθέσεως νὰ τὰς ἀποκόψῃ τὴν ὀπισθοχώρησιν πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἐκτὸς τούτου, ὅπως ἐπέισθην αὐτοπροσώπως δι' ἰδίας ἐπιτοπίου ἀντιλήψεως, μολονότι εἰς πολλὰ σημεῖα οἱ Ἀγγλογάλλοι δὲν εὐρίσκοντο εἰς ἀπόστασιν μεγαλειτέραν τῶν 5 χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς παραλίας, ἐν τούτοις δὲν ἠδύνατο κανεὶς νὰ παρακολουθῇ τὰς κινήσεις των ἀπὸ τῶν τουρκικῶν σκοπιῶν, λόγῳ τῆς διαμορφώσεως τοῦ ἐδάφους. Ἐκτὸς τούτου, ἡ ἐπιβίβασις τῶν Ἀγγλογάλλων ἐπὶ τῶν πλοίων ἐλάμβανε χώραν ἐν καιρῷ νυκτός. Οἱ Τούρκοι εἶχον συχνὰ κατορθώσεις εἰς μικρὰς νυκτερινὰς ἐπιχειρήσεις νὰ φθάσουν μέχρι τῶν χαρακωμάτων τοῦ ἐχθροῦ, οὐδέποτε ὅμως εἶχαν κατορθώσει νὰ ὑπερβῶν τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν χαρακωμάτων, πέραν τῆς ὁποίας καὶ μόνης θὰ ἠδύνατο νὰ

κατατοπισθοῦν ὡς πρὸς τὰς προετοιμασίας καὶ πραγματικὰς διαθέσεις τοῦ ἐχθροῦ. Μεγαλειτέροι ἐπιθέσεις ἦσαν ἀφ' ἑτέρου λόγῳ τῆς καθυστερήσεως τοῦ βαρέος πυροβολικοῦ, τὸ ὁποῖον ἀνεμένετο ἐκ Γερμανίας, ἀδύνατοι, καὶ ὁ Γερμανὸς στρατηγὸς προσπαθεῖ νὰ τὰς ἀποφεύγῃ, λόγῳ τῶν μεγάλων ἀπωλειῶν εἰς ἀκόρας καὶ ὕλικόν, τῶν ὁποίων ἐγένοντο πρόξενοι.

Ἐξ ὅλης αὐτῆς τῆς ἐκθέσεως τῆς καταστάσεως εἶνε φανερόν ὅτι ἡ ἀποχωρήσεως τῶν Ἀγγλογάλλων. Εἰς τὸ μέτωπον τοῦ Ἀρί Μπουρνού καὶ Ἀναφόρτα, οἱ Τούρκοι κατελήφθησαν ἐξ ἀπίνης παρὰ τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ ἐχθροῦ. Εἰς τὸ νότιον ὅμως μέτωπον ὁ Λίμαν φὸν Σάνδερς ἦτο ἐν πλήρει γνώσει τῶν πραγματικῶν διαθέσεων τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐπράξε τὸ πᾶν πρὸς παρεμβόδισιν τῆς ἀποχωρήσεώς του, ἄνευ ὅμως ἐπιτυχίας. Ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου περιστατικοῦ συμπεραίνω ὅτι ἡ παρεμβόδισις ἦτο ἀδύνατος καὶ δὲν πρέπει κατὰ συνέπειαν ν' ἀποδίδεται εἰς τὸν Γερμανὸν στρατηγὸν εὐθύνη διὰ τὴν μὴ ἐπίτευξίν τῆς.

○○○○○

Διὰ τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Ἀγγλων καὶ Γάλλων ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Καλλιπόλεως εἶχεν ἔπειτα ἀπὸ ἐνὸς ἔτους διάρκειαν τερματισθῆ σχεδὸν ἡ ἑκστρατεία τῶν Δαρδανελλίων. Ὁ στρατηγὸς Λίμαν φὸν Σάνδερς ἐπέστρε-

ψε τὴν 16ην Ἰανουαρίου εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ὅπως ἤδη ἀνέφερα, ἡ ἑκστρατεία τῶν Δαρδανελλίων ἦτο ἐν ἑκ τῶν μάλλον ἐνδιαφερόντων ἐπισημοῦν ὄχι μόνον τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, ἀλλὰ γενικῶς τῆς πολεμικῆς ἱστορίας ὅλων τῶν ἐποχῶν. Δὲν ὑπάρχει ἄλλο παράδειγμα, καθ' ὃ ἕνας στρατὸς τῆς ξηρᾶς ν' ἀντιτάξῃ ἐπὶ μακροῦς μῆνας ἀντίστασιν καὶ μάλιστα τελεσφόρον ἐναντίον ἐχθροῦ δρώντος ἐν συνδυασμῷ στόλου καὶ στρατοῦ. Εἰς τὸ κρισιμώτατον σημεῖον τῆς ἑκστρατείας, δηλαδή κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἑκστρατείας, οἱ Τούρκοι εἶχον ἐπὶ τῆς χερσονήσου συνολικῶς δύναμιν 300 χιλιάδων ἀνδρῶν. Αἱ συνολικαὶ ἀπώλειαι τῶν Τούρκων ἀνέρχονται εἰς 55 χιλιάδας νεκρῶν, εἰς 21 χιλιάδας ἀποθανόντων συνετεῖαι ἀσθενειῶν, εἰς 100 χιλιάδας τραυματιᾶς καὶ 64 χιλιάδες τεθνήτας ἐκτὸς μάχης, εἰς 10 χιλιάδας αἰχμαλώτους καὶ ἀγνώστου τύχης, ἐν τῷ συνόλω δηλαδή αἱ ἀπώλειαι φθάνουσιν ἐπὶ 300 χιλιάδων ἀνδρῶν εἰς 250 χιλιάδας!

Αἱ ἀκριβεῖς ἀπώλειαι τῶν Ἀγγλογάλλων δὲν ἐγνώσθησαν ἀκόμη ἐπακριβῶς. Κατὰ τὴν στατιστικὴν, τὸ ἀνώτατον σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔφθασαν αἱ ἐπὶ τῆς χερσονήσου δυνάμεις τῆς Ἀντάντ ἀνέρχεται εἰς 550 χιλιάδας ἀνδρῶν περίπου [470 χιλιάδες Ἀγγλοὶ, 80 χιλιάδες Γάλλοι].

ΑΥΡΙΟΝ: Ἡ συνέχεια

του Υμηττού ήρχισαν την πρώι-
αν σήμερα οι σκοπευτικά άγώ-
νες διά πολεμικών όπλων, μετα-
ξύ Έλλήνων σκοπευτών και ομά-
δος "Αγγλων αξιωματικών και
πληρωμάτων της όρμους εις
Φάληρον μοίρας του άγγλικού
στόλου της Μεσογείου. Οι άγώ-
νες θα συνεχισθούν τό άπόγευμα
και αύριον την πρώιαν, ότε θα
παραστή και η Α. Μ. ό Βασιλεύς
και θα γίνη η άπονομή των έπά-
θλων. Μέχρι της μεσημβρίας διε-
λήθη τό όμαδικόν και άπομνη-
στικόν.

Αθηνάϊα Νέα 12
(5) 18 Δεμ. 1936

14

Ο αριθμός των νεκρών τραυ-
ματιών αιχμαλώτων κλπ. ύπολο-
γίζεται κατά κατώτατον όριον
εις 160 χιλιάδας [120 χιλ. άδας
"Αγγλων και 40 χιλιάδας Γάλ-
λων].

Κατά την διάρκειαν της έκ-
στρατείας των Δαρδανελλίων ά-
νεκινήθη τό πρώτον τό έπισφαλές
της τοποθεσίας της πρωτεύουσας
και η μεταφορά της εις άσφαλέ-
στερον και κεντρικώτερον έν μέ-
σω του τουρκικού κράτους. Χα-
ρακτηριστικόν είνε ότι οι παντου-
ρανιστικοί νεοτουρκικοί κύκλοι
ύπεστήριζαν την μεταφοράν της
πρωτεύουσας εις "Αγκυραν, "Ε-
σκή Σεχέρ, "Ικόνιον ή Καισάρει-
αν, ένφ ό έν τω τουρκικώ στρα-
τώ ύπηρετών Γερμανός στρατη-
γός Φόν ντέρ Γκόλτς, ώθούμενος
άπό πανισλαμιστικής βλέψεως,
συνίστα την μεταφοράν της πρω-
τεύουσας εις τό Χαλέπι, την ιε-
ράν μωαμεθανικήν πόλιν επί της
άραβοτουρκικής μεθορίου. Ο
Μουσταφά Κεμάλ, εις έκ των δι-

στικοπώλας να παίζουν φουτίκια.
Οί παραβάται θα παραπέμπων-
ται εις τό αυτόφωρον πλημμε-
λειοδικεϊόν.

Ο «ΚΟΜΗΣ ΖΕΠΠΕΛΙΝ»

ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ, 17 "Οκτωβρίου.

κωδεις στρατιωτικων προσκοτιτων εισοικων εις τα εθνη
της εθνικης αμυνης.

«Δέν πρόκειται, λέγουσιν αϊ έν λόγω προσωπικότητες, να όχυ-
ρωθούν τό πρός την Γαλλίαν βελγικά σύνορα. Τούναντιον τό Βε-
ργιον δέν έφερεν άντιρρήσεις όπως η Γαλλία έπεκτεινεν την γα-
μήν των όχυρωμάτων Μαζινό μέχρι της Βορείου Θαλάσσης. Θα
ήτο καλλίτερον να παρεμποδισθη έπίθεσις της Γαλλίας μέσω του
Βελγίου. Ο εισβολεύς θα άντελαμβάνετο ότι προτου διέλθη τās
βελγικās άχυρωμένες γραμμάς και τās γαλλικās όχυρώματα, η
ορμή του θα εκάμπετο».

Ο Περτινάξ άναφερόμενος εις την «'Ηχώ των Παρισίων» επί
των συνομιλιών αϊ όποιαι έγινοντο εις Βρυξέλλας μεταξύ του
Βέλγου ύπουργου των "Εξωτερικών κ. Σπάακ και του Γάλλου
πρεσβευτου, παρατηρεί ότι αϊ δοθεισαι εξηγήσεις έβελτίωσαν αϊ-
μα την κατάστασιν. Η βελγική κυβέρνησις έδηλώσεν ότι έμ-
ποδισθησιν οι σημερινās ύποχρεώσεις της. Ούτως ισχύει δι' αήτην
δικη συμφωνία της 19ης Μαρτίου και η άγγλι-
κού.

οικητών κατά την έκστρατείαν
των Δαρδανελλίων, έπραγματο-
ποίησε βραδύτερον την μεταφο-
ράν της πρωτεύουσας εις "Αγκυ-
ραν.

○○○○○

οποια ήθελον αναλάβη όμαδικήν

ήκης του Λοκάργου, λέγει ό Περ-
τέασφαλίση έγγραφως άπαλλασ-
αι ήδη τό βαρύνουν. Η κυβέρνη-
ή επιφυλάξει επί του άρθρου 10
"Εθνών, τό όποϊον παρέχει τό δι-
ικου έδρατους εις τās κράτη τās
ένέργειαν κατά έπιτιθεμένου.

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ Ο Κ. ΧΟΑΡ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ

ΛΟΝΔΙΝΟΝ, 17 "Οκτωβρίου.
[Αθηνάϊκόν Πρακτορείον]. — Ο
πρώτος λόρδος του ναυαρχείου
σέρ Σάμουελ Χοαρ εις τόν χθε-
σινόν λόγον του, τόν όποϊον εξε-
φώνησεν εις "Ητον, κατεφέρθη
δριμύτατα έναντίον των κομμου-
νιστών και των άρχηγών των έρ-
γατικών, τούς όποιους κατηγο-
ρησεν ως άναποφασίστους διότι
έπιζητούν να ύπεκφύγουν εκ των
ύποχρεώσεων τās όποιας έχουν
αναλάβη.

— Την τακτικήν ταύτην άκο-
λουθούν — ειπεν — οι εργατικοί
διότι διάκεινται έχθρικώς προς
την έξωτερικήν πολιτικήν της κυ-
βερνήσεως. Η πολιτική μας ό-
μως αυτή άποβλέπει εις την έ-
σχυροποίησιν των όμαδικών δυ-
νάμεων, αϊτινες θα προστατεύ-
σουν την ειρήνην. Δέν πρόκειται
προς άνεπίθνην άναμίξασ. Δέν

του Ισπανικού λαου, αλλά διότι
είνε πάντοτε όλέθριον να έπεμ-
βαίνη τις εις τās έσωτερικά πράγ-
ματα μιας ξένης χώρας. Και διό-
τι μία τοιαύτη επέμβασις θα ήδύ-
νατο να προκαλέση, ένδεχομέ-
ως, ευρωπαϊκόν πόλεμον.

— Έν "Αγγλία — συνεπέραναν
ό κ. Χοαρ — δέν δύναται να εύ-
ρη ρίζας ό κομμουνισμός, διότι
κατά τό άνέκαθεν ισχύον κυβερ-
νητικόν μας σύστημα, αϊ μικραί
μειοψηφίαι, έμπνεόμεναι έκ του
έξωτερικού, δέν δύναται να ύπο-
καταστήσουν την κυβέρνησιν εις
τās έξουσίας της.

ΠΑΡΙΣΙΟΙ, 17 "Οκτωβρίου.
[Αθηνάϊκόν Πρακτορείον]. — "Αγ-
γέλλεται έκ Λονδίνου ότι ό κ.
"Ερμπερτ Μόρισον άπήχυθεν έξ
ονόματος των εργατικών βουλευ-
τών έπιστολήν προς τόν ύπουρ-
γόν των "Εσωτερικών κ. Σάϊμον

απειροπαθών την ραυν της εξωτε-
ρικής πολιτικής της Ούγγαρίας
και των όποιων την ανάπτυξιν
θεωρεί η κυβέρνησις μου ως τό
σπουδαιότερον αυτής έργον».

Ο κ. Νταρανύι συνεχίζων ώ-
μίλησε διά τās σχέσεις έγκαρ-
διου φιλίας αϊ όποιαι συνδέουν
την Ούγγαρίαν μετά της Γερμα-
νίας και αϊ όποιαι έξεδηλώθη-
σαν κατά τόν θάνατον του Γκομ-
πόες και προσέθεσεν ότι η ύπ'
αυτών κυβέρνησις έπιθυμεί να
καλλιεργήση τās φιλικās σχέ-
σεις μεταξύ των δύο λαών όπως
έπραξεν τούτο και ό προκάτο-
χος της.

ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

Την πρώιαν άπειράθη ν' αύ-
τοκτονήση παρά την Πειραικήν
χερσόνησον η Κατίνα Σαμιώτου
περιβρέξασα τās ένδύματά της με
οινόπνευμα και θέσασα εις αυτά
πύρ. Διαβάτης τυχαίως διερχόμε-
νος την παρέλαβε και την μετέ-
φερεν εις τό Ζάννειον νοσοκομεί-
ον με σοβαρά έγκαύματα εις δι-
άφορα μέρη του σώματος. Εις τό
διάβημά της προέβη διά λόγους
οικογενειακούς.

ΤΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ

"Εξεδόθη σήμερα η ακόλουθος
άνακοίνωσις της "Ηλεκτρικής έ-
ταιρείας μεταφορών:
«'Η "Ηλεκτρική έταιρεία μετα-
φορών Α. Ε. άνακοινοί εις τό κοι-
νόν ότι από της 1ης προσεχούς
Νοεμβρίου η τιμή των εισιτηρί-
ων της διά των λεωφορείων της
γραμμής Χαλανδρίου ώρίσθη εις
δραχμάς 5 από της στάσεως του
"Ερυθρού Σταυρου και των έν-
διαμέσων σταθμών μέχρι Χαλαν-
δρίου και τανάπαλιν άντι των 6
και 7 δραχμών, αϊτινες ισχυον
μέχρι τούδε».

ΣΥΛΛΗΨΙΣ ΑΠΑΤΕΡΝΟΣ

Συνελήφθη ό Γεώργιος Κορι-
τσάνος έτών 28 κάτοικος "Αμα-
ρουσίου, διότι έξηπάτησε τόν επί